

Voorwoord

Binnenkort bezoek je met je klas de voorstelling

Het lammetje dat een varken is en andere boerderijverhalen van Het Filiaal theatermakers. *POPpulisme* spreek je steeds uit als '**pop**-pulisme'.

In deze online docentenhandleiding geven wij je praktische tools om meer te halen uit het bezoeken van onze voorstelling. Hier vind je alle lesopdrachten, instructies en video's om zelf in de klas mee aan de slag te gaan.

Voor de voorstelling

Doel

De kinderen worden voorbereid op het voorstellingsbezoek en maken kennis met het thema 'boerderijdieren'.

Kerdoel 40

De leerlingen leren dieren uit de eigen omgeving onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving.

Kerdoel 3

De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

Benodigheden

Digibord

Tijd: 9 minuten

Bekijk de poster

Vertel de leerlingen dat jullie binnenkort naar de theatervoorstelling *Het lammetje dat een varken is en andere boerderijverhalen* van Het Filiaal theatermakers gaan.

Bekijk de poster op het scherm (deze hebben jullie ook ontvangen via de post)

- Wat zie je op de poster?
- Waar denk je dat het verhaal van de voorstelling zich afspeelt?

Tegenwoordig hebben de meeste boeren in Nederland grote boerderijen met veel van één soort dieren.
Het Filiaal theatermakers

Docentenhandleiding Het lammetje dat een varken is en
andere boerderijverhalen

Veel van het werk op de boerderij wordt gedaan door machines die, bijvoorbeeld, de grond ploegen en graan zaaien, maaien en dorsen. Je kan nu zelfs met behulp van machines schapen scheren en dieren zoals koeien en geiten melken. Vroeger was dit anders. Toen waren de meeste boeren kleine bedrijven. Ze hadden dan, bijvoorbeeld, vijftien koeien en een paard, een paar varkens, geiten en kippen. Het werk op de boerderij werd met de hand gedaan en daar hielpen de dieren de boer bij. Daarom worden boerderijdieren ook wel 'landbouwdieren' genoemd.

Bekijk het filmpje

Wie is er weleens op een echte boerderij geweest? Bekijk samen het filmpje.

Bespreken

Doel

De leerlingen leren thema's uit de voorstelling te koppelen aan hun eigen omgeving en hun gedachten te verwoorden door middel van beweging.

Kerdoel 3

De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

Kerdoel 38

De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

Benodigheden

- Digibord
- Printer
- Geprinte dierenplaatjes

Tijd: 23 minuten

Raadspel: Welke dieren zijn hetzelfde?

Geef elke leerling een kaartje van de stapel die je eerder hebt klaargelegd. De leerlingen moeten hun dier(plaatje) nog geheim houden voor de rest.

Spelregels

1. De leerlingen lopen kriskras door het lokaal (of zittend en kinderen laten doorschuiven naar ander tafelgroepje).
2. Als de leerkracht klapt, komt iedereen zo snel mogelijk in een kring staan. Wijs één kind aan dat in de kring mag gaan staan.
3. De leerkracht stelt onderstaande vragen. Als het kind in de kring 'ja' zegt mogen de leerlingen die de vraag ook met 'ja' kunnen beantwoorden ook in de kring gaan staan.
4. Als er een aantal kinderen in de kring staan, zegt de leerkracht 'Rara welk dier ben jij?'. Dan beelden die kinderen één voor één hun dier uit en komen op de klap weer in de kring staan.

Vragen:

Heeft jouw dier...

- een lichte/ donkere kleur?
  - lange/ korte poten?
  - lange/ korte staart?
  - wollige/ gladde vacht?
- enzovoorts.

Is jouw dier...

- een dag-/ nachtdier?
  - snel/ langzaam?
  - groot/ klein?
- enzovoorts.

Houdt jouw dier van...

- gras/ zaadjes/ vlees/ schillen eten?
- door de modder rollen?

Het Filiaal theater makers

- van klauteren?
  - van lekker hoog?
  - dicht bij de grond?
  - vies worden?
  - schoon zijn?
  - mensen?
  - van aaien/knuffelen?
- enzovoorts.

Woont jouw dier...

- een boom?
  - in een hok?
  - in een stal?
  - in een wei?
  - in een hol?
  - in een nest?
- enzovoorts.

Kan jouw dier...

- piepen?
  - knorren?
  - snuffelen?
- enzovoorts.

Suggesties voor nabespreken

- Bespreek dat er ontelbaar veel groepjes te maken zijn en dat sommige dieren dezelfde dingen hadden, maar dat je die niet aan de buitenkant kon zien. Dat is ook zo bij mensen. Jij hebt ook vast iets dat je klasgenootjes misschien niet weten en dat je aan de buitenkant niet kan zien, maar dat wel echt bij jou hoort. Iedereen is uniek. De ene keer valt dat meer op in een groep dan de andere keer. Soms is dat fijn en soms kun je je daar verdrietig of alleen door voelen.
- Geef ruimte aan leerlingen om met voorbeelden te komen en geef eventueel een voorbeeld van jezelf. Of je nou een dier bent of een mens: je mag jezelf zijn, van binnen èn van buiten.

Boekentips: *Het lammetje dat een varken is* en *Kamiel de kameel*, geschreven door Pim Lammers

Extra informatie voor de leerkracht

Wist je dat in Zweden de kleuterklassen 'gender-neutraal' zijn ingericht, zonder stereotype speelgoed of hoeken die onderscheid maken tussen typische jongens- en meisjesactiviteiten?

Lees er hier meer over:

<https://www.famme.nl/zweden-genderneutrale-kleuterscholen/>

In de documentaire-serie 'No more boys and girls' van de BBC probeert een dokter de grenzen tussen **Het Filiaal theatermakers**

jongens en meisjes op te heffen op een basisschool

Bekijk het filmpje [Pim Lammers, schrijver LHBT-kinderboek 'Het lammetje dat een varken is' \(youtube.com\)](#) voor meer info over het ontstaan van het boek *Het lammetje dat een varken is*.

Naar het theater gaan

Vraag de kinderen of ze wel eens naar het theater gaan. Wat voor voorstelling(en) hebben ze gezien? Hoe vonden ze dat?

Attitude

Theater is een wisselwerking tussen acteurs en publiek. Het publiek en de acteurs maken samen de voorstelling. Hoe beter het publiek, hoe beter de voorstelling, des te meer plezier voor het publiek, en dus ook voor de spelers.

Sommige kinderen zullen bij theater in eerste instantie aan het tempo moeten wennen. Er zijn geen snel gemonteerde camerawisselingen, wel taal, spel en muziek met een eigen dynamiek. Er kan niet gezapt worden als het beeld even verveelt, en op alles reageren stoort medekijkers. Dat kan wennen zijn, zeker voor leerlingen zonder theaterkijkervaring. Als jij geconcentreerd kijkt, kan een acteur zich helemaal focussen op zijn spel en gaat hij dus beter spelen. Als er onrust is in de zaal (gekletst wordt of commentaar wordt gegeven), kunnen de spelers zich minder goed concentreren en wordt de voorstelling minder goed.

Kortom: Hoe meer respect en aandacht jij als publiek aan een voorstelling geeft, hoe beter de voorstelling wordt.

Spelregels theaterbezoek

Er zijn een aantal *spelregels* waar alle bezoekers zich aan houden. Die zijn handig om te bespreken:

- De voorstelling begint op een afgesproken tijd.
Als je te laat bent, dan mag je niet meer naar binnen.
- Mobiele telefoons moeten in het theater worden uitgezet. Ze kunnen leiden tot technische complicaties waardoor het geluid van de voorstelling verstoord wordt.
- Tijdens de voorstelling kun je niet naar het toilet. Zorg ervoor dat je van tevoren (op school of in het theater) al geweest bent.
- Jassen en tassen hang je aan de kapstok of geef je af bij de garderobe. Soms mogen ze mee de zaal in en dan kun je je jas en tas onder de stoel leggen.
- Het is in de theaterzaal niet toegestaan foto- en video-opnames te maken.

Na de voorstelling

Doel

Door te reflecteren op een kunstervaring vormen kinderen blijvende, persoonlijke en betekenisvolle herinneringen. Praten over kunst zet aan tot vragen stellen, inleven en verbeelding.

Kerdoel 55 Kunstzinnige oriëntatie

De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Tijd: 15 minuten

Nagesprek

Nagesprek

De reflectievragen zijn in vier categorieën ingedeeld. Deze categorieën kun je gebruiken om een lijn in het nagesprek te brengen, maar dat hoeft natuurlijk niet.

1. Persoonlijke ervaring – de beleving van de kinderen

- Wat vond je mooi?
- Wat vond je spannend?
- Waar moest je om lachen?
- Wat vond je niet leuk?

2. De voorstelling – Wat heb je gezien en gehoord?

- Wat heb je gezien? (denk aan: decor/kostuum/attributen/licht)
- Wat heb je gehoord? (denk aan: geluid/muziek)

Bespreek met de leerlingen het verschil tussen observatie en interpretatie. Hoewel iedereen dezelfde voorstelling heeft gezien, ervaar je het toch allemaal anders.

3. De makers – Onderwerp en betekenis

- Waar ging de voorstelling over? (let op, er bestaat geen goed/fout antwoord, dit is voor iedereen anders.)
- Heeft de voorstelling je aan het denken gezet? Ben je door het zien van de voorstelling ergens anders over gaan denken?

4. De wereld – De voorstelling in de context van onze tijd

- Gaat de voorstelling in op iets wat er nu gebeurt of gebeurd is in de wereld om je heen?

Het Filiaal theatermakers

Het kan leuk zijn om ieder kind 1 woord te laten kiezen om de voorstelling te beschrijven. Al deze woorden samen omvatten dan waar de voorstelling over gaat.

Doen

Doel

Kinderen leren spelenderwijs over identiteit, diversiteit en inclusie.

Kerdoel 37

De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.

Kerdoel 54

De leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.

Kerdoel 55

De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Benodigheden

- Digibord
- Printer
- Bij spel oefening 'Cross the line': een rol schilderstape
- Maakopdracht vriendschapsslinger: Uitgeprinte sjabloom, tekenpotloden, kleurstiften/ -potloden, schaar, bevestigingsmateriaal (touwtje/ plakband/ splitpen)

Tijd: 45 minuten

Vriendschap

Inleiding

Elk kind heeft het recht om diens eigen mening te uiten. Maar je mening uiten is niet voor elk kind gemakkelijk. Het is goed om dat te oefenen, juist in de klas.

Het Filiaal theatermakers

Docentenhandleiding Het lammetje dat een varken is en andere boerderijverhalen

Speloefening: Cross the line

Maak twee lijnen parallel aan elkaar op de grond met krijt of schilderstape, of gebruik de lijnen in de gymzaal. Verdeel de groep in tweeën en laat de leerlingen twee rijen vormen aan de buitenkant van beide lijnen met de gezichten naar elkaar toe. Er is ongeveer 2 meter afstand tussen de rijen.

Zeg dan: "Loop over de streep als... (hier komt een stelling)".

Bijvoorbeeld: Loop over de streep als je ooit in een ander land bent geweest, of als je van sporten houdt. Nadat iedereen een plek heeft ingenomen kun je kort ingaan op welk land of sport, het waarom, welk gevoel erbij hoort, enz.

De stellingen hieronder gaan in op thema's in de voorstelling:

Loop over de streep als...

1. je vindt dat vrienden dezelfde mening moeten hebben.
2. je soms bang bent om je mening te geven.
3. je ooit iets hebt gezegd of gedaan om maar erbij te horen.
4. je iemand kent die niet opgevoed wordt door een vader en een moeder.
5. mensen je naam vaak verkeerd uitspreken.
6. je ooit iets hebt gedaan waar je spijt van hebt.
7. je je ooit alleen of niet welkom hebt gevoeld.
8. je vindt dat sommige schoenen alleen voor meisjes zijn.
9. je bang bent voor spinnen.
10. je vindt dat een jongen verpleegster kan worden.
11. je vindt dat een meisje brandweerman kan worden.
12. je het weleens moeilijk vindt om te laten merken aan een klasgenootje hoe je je voelt.
13. je weleens bang bent om jezelf te zijn in een groep.
14. je ooit hebt gehoord dat jongens niet mogen huilen.
15. je vindt dat bepaald speelgoed niet geschikt is voor jongens of meisjes.
16. er weleens grapjes over jou zijn gemaakt die je niet leuk vond.
17. je het wel eens lastig vond om te zeggen dat je het gedrag van een ander niet leuk vond.
18. je iemand kent die ervoor kan zorgen dat je je ergens fijn voelt.
19. je weet wat voor jou belangrijk is om je fijn te voelen.
20. je weet wat je kunt doen om een ander zich fijn te laten voelen.

Klassengesprek

Voer na afloop van de activiteit een klassengesprek door in te gaan op vragen als: Hoe voelde het om over de streep te lopen? Hoe was het als er maar weinig kinderen aan één kant van de streep waren? Wat heb je onthouden?

Boekentip: *De boer en de dierenarts* is een warm verhaal over je hart en hoofd verliezen en over de steun van goede vrienden.

Dit zijn wij vriendenslinger

Vorbereiding en inleiding

Maak een bruggetje vanuit het klasgesprek naar jullie eigen groep, dat iedereen zichzelf mag zijn en hoe jullie er samen voor kunnen zorgen dat iedereen zichzelf kan zijn. Door samen een vriendsschapsslinger te maken en op te hangen in de klas kun je de thema's vriendschap en jezelf zijn extra aandacht geven. Op de volgende slide ziet u een slide-show van het maakproces van de slinger. Hier kun je naar kijken met de groep als voorbeeld.

Verzamel de benodigdheden en print per twee leerlingen het onderstaande sjabloon

Tip: Gebruik mooi stevig papier om de mal uit te printen.

Stappenplan voorkant dit-ben-ik-tekening

1. Maak een tekening van jezelf en gebruik kleuren die echt bij jou passen.
2. Waar de lijntjes staan, teken je de handen en het hoofd.
3. Op het lijf komen nog woorden te staan, dus maak jezelf niet te dun!
4. Knip jezelf uit.

Stappenplan achterkant dit-ben-ik-tekening

1. Vraag de leerlingen wat woorden zijn die echt bij hen horen. Denk aan hobby's, eigenschappen lievelingseten, enz. Laat ze hun naam en deze woorden opschrijven aan de achterkant van de tekening.
2. Stel dan de volgende vragen over vriendschap:
  - o Wat is voor jou belangrijk om je fijn te voelen?
  - o Hoe kun je iemand anders helpen om zich fijn te voelen?

Laat ze de belangrijkste woorden uit de antwoorden opschrijven op de achterkant van de tekening.

Presentatie dit-zijn-wij-vriendsschapsslinger

- Klaar? Verzamel alle tekeningen en maak er een slinger van.

Het Filiaal theatermakers

Gebruik een splitpen, touwtje of plakband om de handen aan elkaar vast te maken tot één lange slinger. Hang de slinger op in de klas en bespreek samen wat je ziet. Valt er iets op? Zijn er overeenkomsten of juist verschillen, enz.

Nawoord

Wij hopen dat jullie veel plezier hebben beleefd aan de voorstelling en dit lesmateriaal. We zijn nieuwsgierig naar jullie reacties, deze kun je versturen naar educatie@hetfiliaal.nl

Ben je benieuwd naar meer voorbeelden van hoe we creatief vermogen stimuleren? Hoe we kinderen uitdagen om vragen te stellen en een open houding aan te nemen? Bekijk dan de video.

Contact

Wil je regelmatig op de hoogte gehouden worden van onze voorstellingen, eduprojecten en andere activiteiten? Geef je dan hieronder op voor de nieuwsbrief.

Het Filiaal theatermakers
Educatiemakers Anne-Marie Knippels & Jorn Laponder

Kapelweg 7
3566 MK Utrecht
030 273 49 56

educatie@hetfiliaal.nl

Fotografie Remke Spijkers, Anne-Marie Knippels

Voorstellingsbeelden Talking Hands: Studio TOMIS

Ontwerp Flowdesign

Het Filiaal theatermakers wordt structureel gesubsidieerd door het Ministerie van OCW en de Gemeente Utrecht. En werkt in de provincie samen met Kunst Centraal.

